

Recomandarea nr. 51

Cu privire la aplicarea semnului calificativ al art.188 alin.(1) CP - tâlhăria însoțită de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate

Conform art. 188 alin. (1) CP, ca tâlhărie se consideră atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei agresate ori de amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe.

Practica judiciară din ultimii ani demonstrează că, la soluționarea cauzelor penale privind infracțiunile de tâlhărie, instanțele de judecată întâlnesc dificultăți la calificarea corectă a acțiunilor inculpaților, în special atunci când aceștia sunt puși sub învinuirea de săvârșirea tâlhăriei după semnul calificativ – *săvârșirea atacului asupra persoanei în scop de sustragere a bunurilor, însoțit de aplicarea violenței periculoase pentru viața sau sănătatea persoanei agresate*.

Codul penal, în Capitolul XIII „Înțelesul unor termeni sau expresii în prezentul Cod”, (art.119 - 134/12), nu definește care este înțelesul expresiei „*violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei*”, ca un element constitutiv al infracțiunilor din Codul penal, inclusiv a infracțiunii de tâlhărie.

Pînă la moment, instanțele de judecată, la soluționare cazurilor penale privind infracțiunea prevăzută de art.188 alin. (1) CP, se conduc de explicațiile pct. 6 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție din 28.06.2004 „Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor”, potrivit căroră, în sensul dispozițiilor art.188 CP, drept violență periculoasă pentru viață și sănătate (art.188 alin.(1), art.189 alin.(3) lit. c) C.P.) urmează a fi considerată vătămarea ușoară a integrității corporale sau a sănătății, urmată de o dereglare de scurtă durată a sănătății, sau vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății, care a fost urmată de dereglarea de lungă durată a sănătății.

Această explicație care s-a format și existența unei practici judiciare mai vechi de pînă la punerea în aplicare a Noului Cod penal (2003), avînd în vedere și un act normativ de apreciere medico-legală a gravității vătămărilor corporale, care nu mai este în vigoare, contravine unor norme penale, precum și prevederilor Regulamentului de apreciere medico-legală a gravității vătămărilor corporale, aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății nr.99 din 27.06.2003, modificat prin ordinul Ministerului Sănătății nr.654 din 16.08.2011.

Potrivit pct. 24 din Ordinul nominalizat, gradul de gravitate al vătămărilor corporale după criteriul dereglării sănătății, se determină conform timpului necesar pentru restabilirea sănătății în funcție de volumul și caracterul lezional, care se

apreciază în zile, iar conform pct. 27, drept periculoase pentru viață sînt considerate vătămarile corporale, care prezintă pericol iminent-imediat, tardiv sau potențial, ca leziunea să determine moartea, indiferent dacă acest pericol a fost înlăturat printr-un tratament medical sau datorită reactivității individuale a organismului, vătămări care sînt enumerate în pct. 28 al Regulamentului. Potrivit acestui act normativ, vătămarile corporale de grad mediu sau cele ușoare cu dereglarea sănătății de lungă ori de scurtă durată nu sînt considerate ca periculoase pentru viața persoanei.

Totodată, este necesar de remarcat că explicația pct. 6 din Hotărîrea Plenului sus-citată, privind încadrarea juridică a infracțiunii de tâlhărie după calificativul discutat, este în contradicție cu o altă explicație de orientare a practicii instanțelor de judecată, ce se conține în pct. 5.3 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 37 din 22.11.2004, cu modificările ulterioare, „Cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii”, prin care se explică faptul că, în cazul calificării faptelor în baza art.165 alin.(2) lit. f) CP, după calificativul - „aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei”, trebuie de reținut că, prin *violența periculoasă pentru viață și sănătatea fizică sau psihică a persoanei* se înțelege vătămarea intenționată gravă ori medie, prevăzute de art.151 și 152 CP.

Opinia, potrivit căreia infracțiunea prevăzută de art. 188 alin.(1) CP poate exista numai atunci cînd violența periculoasă pentru viață ori sănătate este nu mai jos de gradul vătămarilor corporale medii ori grave, este împărtășită și de doctrina penală. (Sergiu Brînză, Vitalie Stati. Drept penal, Partea special V.1, Chișinău 2011, pag.643).

Avînd în vedere adresările parvenite din partea mai multor instanțe de judecată, a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, precum și a juriștilor practicieni, ținînd seamă că, la moment, nu este posibil de a interveni și a modifica Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor” (perioada vacanței judecătorilor Curții Supreme de Justiție), în scopul unificării practicii judiciare, Curtea Supremă de Justiție recomandă ca în cazul calificării faptelor persoanei învinuite în baza art.188 alin.(1) CP- săvîrșirea tâlhăriei prin atacul asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate, se înțelege acea violență prin care s-au provocat vătămări corporale de grad mediu ori grave. În cazul cînd, în rezultatul acțiunilor făptuitorului care, în scopul acaparării bunurilor, a aplicat violență fizică urmată de cauzarea vătămarilor corporale ușoare cu dereglarea sănătății de scurtă ori lungă durată, asemenea violență nu se consideră periculoasă pentru viață ori sănătate, astfel că acțiunile urmează a fi calificate ca jaf.